

Nagy magán erdészeti vállalkozások helyzete és teljesítménye

(Position and Performance of Large Private Forestry Companies)

Szücs Róbert* – Lett Béla

Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Kar
Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet

Kivonat

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség (FAGOSZ) évek óta közzé teszi az állami és a legnagyobb magán erdészeti vállalkozások kiemelt adatait és mutatóit. A 2013-as listát alapul véve, leszűrjük az erdészeti főtevékenységű cégeket, és részletesebben elemeztük gazdasági teljesítményüket. Az adatokat összehasonlítottuk az, Amit a számok (a számvitel) mutat az erdészeti-erdőgazdálkodói-erdőgazdasági vállalkozások gazdasági helyzetéről és teljesítményéről (LETT – STARK – HORVÁTH, 2015) című kiadványban szereplő 2008-2012 időszakot felölelő adataival. Eszerint a ma Magyarországon működő legeredményesebb 21 (1,1%) erdészeti vállalkozásnál van az összes erdészeti vállalkozás adózott eredményének 31%-a, illetve a nettó árbevételének 21%-a. Kimutattuk, hogy a 2008-as válság óta a forgalmi adatokat tekintve az egész magán erdészeti vállalkozói csoport, értékben kifejezett növekedésen ment keresztül, mely leginkább a nagy vállalkozásokat érintette.

Kulcsszavak: magán erdészeti vállalkozás, adózott eredmény, nettó árbevétel, teljesítmény

Abstract

The Hungarian Federation of Forestry and Wood Industries publishes a list about the economic performance and economic indicators of the state-owned and the largest private forestry companies every year. We have made the economic analyses of 21 private forestry companies from the list. The analysed period was 2008–2012. We have found out, that the most successful 21 private forestry companies (1,1% of the sector) possess 31% profit after tax and 21% net sales in the sector. We have proven, that since the 2008 economic crisis, private forestry companies have grown considerably. Growth is the most significant at the largest companies.

Keywords: private forestry company, profit after tax, net sales, output

1. Bevezetés

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség (FAGOSZ) munkatársai a FATÁJ elektronikus hetilapon évek óta közzé teszik az állami és a nagy magán erdészeti vállalkozások kiemelt adatait és mutatóit. Így történt ez a 2013. évvel kapcsolatban is (TÓTH, 2014).

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) besorolás szerinti erdészeti főtevékenységű cégeket gyűjti, amelynek a FAGOSZ Top30-as listájából 21

* Levelező szerző: rszucs83@gmail.com

vállalkozás felelt meg. Ezen huszonegy cég kiegészítő mellékletei, mérlegei és eredmény kimutatásai szolgálnak alapul a mostani elemzéshez.

Ezt megelőzően, többen is foglalkoztak a magán erdészeti vállalkozások elemzésével. A NAIK-ERTI-ből Nagy Imre vizsgálta a magán erdőgazdálkodás eredményességét. Munkájában „átlagos” 10 000 ha-os normatív erdészeti üzemet modellezett gazdasági felmérés alapján, nm^3 és ha mértékegységekre (NAGY, 2015).

A Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőmérnöki Karának, Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézete (NymE-EVGI), szintén többször foglalkozott az állami (regionális) és a magán erdőgazdálkodással a számviteli beszámolók alapján, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) és NAV statisztikát felhasználva, de összesített magán értékekkel. (LETT ET AL., 2015)

Elmondható, hogy a nagy magán erdészeti vállalkozások erdészeti tevékenysége széleskörű, az árbevétel a kereskedőknél és a feldolgozóknál relatív magasabb, mint a szolgáltatóknál. (LETT – STARK – HORVÁTH, 2015)

A tanulmányok a magán erdészeti vállalkozások háttérbe szorítottságára, jelentős gazdálkodási teljesítményére, az ágazat számára kiemelt fontosságára, a nagyszámú veszteségesek kockázatára hívta fel a szakközönség figyelmét.

A két adatközlés közötti eltérések magyarázatot követeltek, amelyet a NAV ágazati rendszeréhez viszonyítással jelen szakanyagban végzünk el.

2. Anyag és módszer

A „nagy magán erdészeti vállalkozások” csoportban a FAGOSZ Top30-as listából leszűrt, erdőgazdálkodási főtevékenységű 21 cég képezi az elemzés lényegi részét. Az összes magán, a megmaradó „kis magán” viszonyítások fontos jelzések.

A „nagy magán erdészeti vállalkozások” csoport tagjainak számviteli beszámolóit szerepeknek az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat nyilvános adatbázisban, ahonnan a Mérleg, Eredmény kimutatás és Kiegészítő melléklet dokumentumokat letöltöttük, adatbázisba rendeztük.

Egyes beszámolók esetében szintaktikai hibákat találtunk, de ezeket nem volt módunk javítani, az összesenekben és az átlagokban torzításuk már nem jelentős.

A beszámolók teljes adatállományának feldolgozása helyett csak a legfontosabb gazdálkodási adatok és mutatók kerültek kimunkálásra, amellyel a csoport és a csoportrétegződés megismerhetővé és bemutathatóvá vált.

A feldolgozás során elkészítettük a 2008–2013 időszak éves teljesítményének fejlődését, illetve az átlagok összetételét a vagyon és a jövedelmezőség tekintetében.

A „kis” magánnal és összes magánnal való összehasonlíthatóság érdekében egyes feldolgozott adatok a 2008–2012 időszakot érintik.

A nagy magán erdészeti vállalkozások sajátosságait több mutató szempontjából elemeztük, és tovább bontottuk három csoportra. Ez adja a kiemelt átlagokat.

3. Eredmények

3.1. Magán erdészeti vállalkozások jellemzői

A magán erdészeti vállalkozások tevékenységi köre rendkívül sokrétű. Jellemzően nem kizárólag erdészeti tevékenységet folytatnak.

A 2008-as válság érezhető volt az erdőgazdálkodásban is. A válság után azonban a forgalmi adatokat tekintve megfigyelhető az értékben kifejezett növekedés. Fontos megjegyezni, hogy ez nem egyenlő az ágazat növekedésével.

Az NymE-EVGI által készített tanulmányok, azt mutatják, hogy a magán erdészeti vállalkozások jelentős hányada veszteségesen működik. Emellett mégis van osztalékfizetés a cégeknél és jelentős pénzeszközzel rendelkeznek banki betét formájában.

Hazánkban 1835 erdészeti magán vállalkozás működik (LETT – STARK – HORVÁTH, 2015).

3.2. A „nagy magán erdészeti vállalkozások”

Jelen tanulmányban, a „nagy magán erdészeti vállalkozások”, az a 21, erdészeti főtevékenységet folytató cég melyeket a FAGOSZ 2013-as TOP listájából szűrtünk le (1. melléklet)

Csupán 1,14%-át adják az összes magán erdészeti vállalkozói csoportnak, ám mégis náluk van az összes nettó árbevétel 31%-a és az adózott eredmény 21%-a (1. táblázat).

Összességében elmondható, hogy a nagy magán erdészeti vállalkozások a többitől jelentősen eltérően, nyereségesen és jó eredménnyel működnek (4. táblázat).

1. táblázat: A 2008–2012 időszak átlagából számított nettó árbevétel és adózott eredmény a csoportokra és egy vállalkozásra vonatkozóan

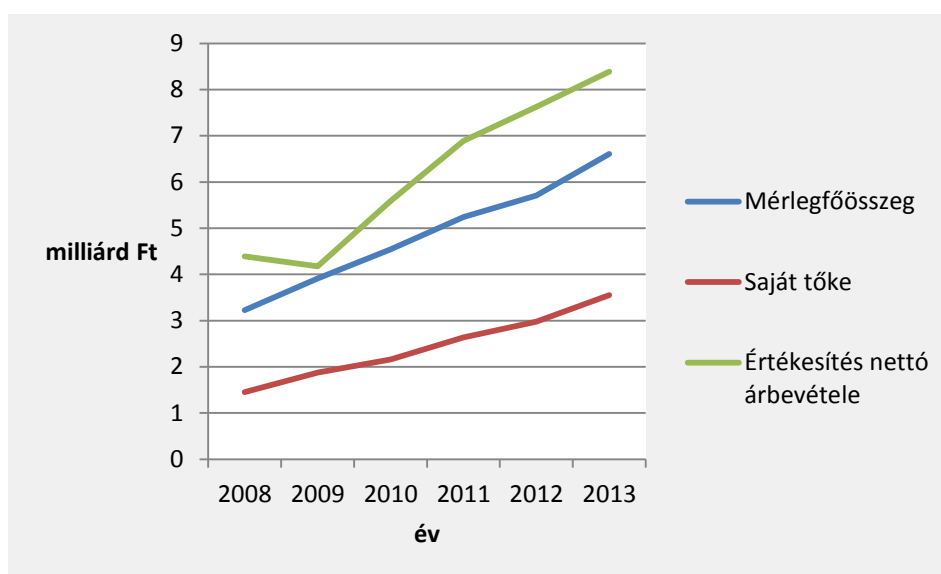
M.e.: M Ft

	Összes magán	"nagy" magán	"nagy"m / Össz. m	"kis" m	Átlag össz. magán	Átlag "nagy" magán	Átlag "kis" magán
Értékesítés nettó árbevétele	27 918	5 733	21	22 185	15,2	273,0	12,2
Adózott eredmény	838	261	31	577	0,5	12,4	0,3

3.2.1. Idősor adatok és mutatók elemzése

A 2008-ban kirobbant gazdasági válság után jelentős növekedést értek el, ami a fő jellemző adatokon jól látszik (1. ábra).

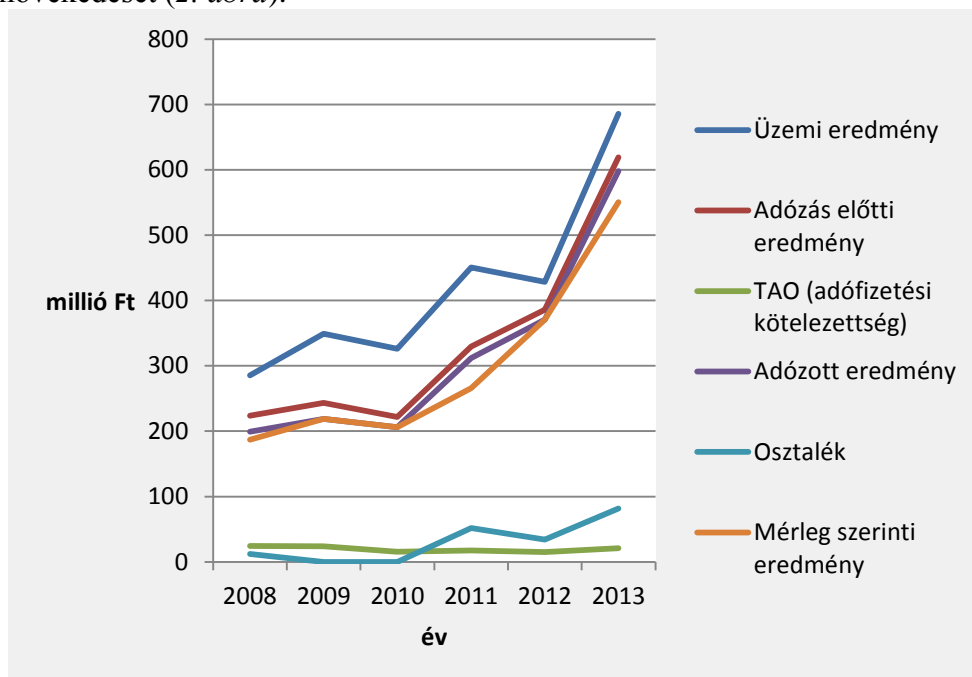
Az eredményadataik hullámzóan, de növekednek a válságból kikerülve az üzemi eredmény függvényében (2. ábra).

1. ábra: A „nagy magán erdészeti vállalkozások” fő jellemzőinek változása a 2008–2013 időszakban

A társasági adófizetés (TAO) egyenletes alacsony szinten van az egész időszakban.

Az osztalékfizetés végig kicsi. A legtöbb cég egyáltalán nem vett ki osztalékot a vizsgált időszakban, az eredményt inkább tőkenövekedésre fordította. Ez magyarázza a saját tőke jelentős növekedését (2. ábra).

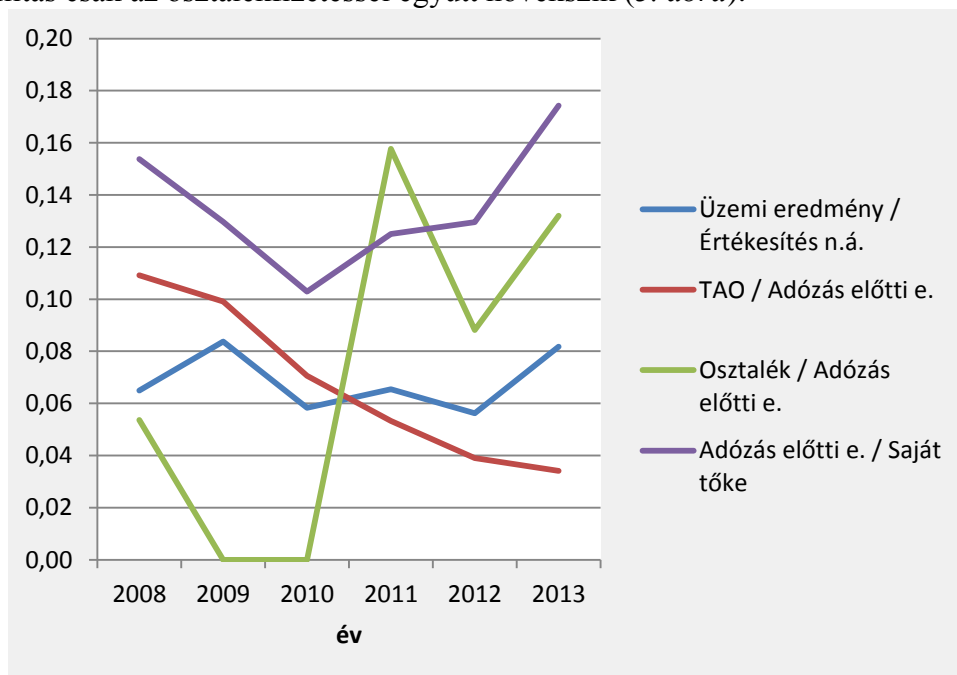

2. ábra: A „nagy magán erdészeti vállalkozások” eredmény adatainak változása a 2008-2013 időszakban

A mutatókat tekintve a jövedelmezőség ugyan hullámzik, stagnál, viszont összességében jó színvonalon mozog.

Az adóterhelés jelentősen, szinte 1/3-ára csökkent a vizsgált időszakban, ami részben az adószabályokkal járó, csökkent adóterhekkel magyarázható.

A rentabilitás csak az osztalékfizetéssel együtt növekszik (3. ábra).

3. ábra: A „nagy magán erdészeti vállalkozások” mutatóinak változása a 2008–2013 időszakban

3.2.2. Kiemelt átlag adatok

Még a 21 legnagyobb vállalkozás között is megfigyelhetőek jelentős teljesítménybeli különbségek (2. táblázat). Ez alapján további három csoportra bontottuk a nagy magán erdészeti vállalkozásokat. Narancsszínnel a kiemelkedő, kézzel a közepes, zölddel az alacsony értékeket jelöltük. A számok az egyes cégeket jelölik (1. melléklet)

2. táblázat: A „nagy magán erdészeti vállalkozások” eredményei (millió Ft)

M.e.: M Ft

	Mérlegfőösszeg	Saját tőke	Értékesítés nettó árbevétele	Személyi jellegű ráfordítások	Üzemi eredmény	Adózott eredmény
1	913	361	1 209	77	105,9	67,8
2	535	316	966	39	67,4	56,1
3	423	78	468	19	42,3	25,1
4	151	15	384	3	4,5	2,4
5	109	34	439	63	3,1	3,5
6	137	81	244	8	17,5	18,8
7	171	102	226	28	18,7	17,1
8	352	222	210	90	11,7	10,8
9	203	156	200	20	28,8	28,6
10	147	52	278	55	20,2	11,0
11	620	442	273	46	14,8	20,5
12	101	62	104	15	7,3	4,9
13	88	52	149	14	5,7	2,4
14	81	35	156	11	10,8	4,8
15	194	68	96	6	1,4	1,4
16	150	78	146	27	32,3	28,1
17	23	13	151	5	0,9	0,2
18	22	2	92	6	1,1	0,6
19	47	28	135	5	11,7	9,1
20	53	16	97	13	3,5	3,3
21	354	231	153	17	11,3	1,1

3.2.3. A „kis magán erdészeti vállalkozások”

Az összesből levéve a nagy magán erdészeti vállalkozásokat, az erdészeti vállalkozói szektor fennmaradó részét neveztük el „kis magán erdészeti vállalkozások”-nak. A 2008-as bázis-évhez viszonyítva növekedésük jóval alatta marad mind az összes, mind a nagy magán csoportokhoz viszonyítva, sőt egyes teljesítményeik visszaeső tendenciát mutatnak (3. táblázat)

3. táblázat: *Magán erdészeti vállalkozások teljesítményének változása 2008 bázisához képest 2008–2012, néhány eredmény kiemelve*

	"nagy magán"					Összes magán					"kis magán"				
	2008	2009/ 2008	2010/ 2008	2011/ 2008	2012/ 2008	2008	2009/ 2008	2010/ 2008	2011/ 2008	2012/ 2008	2008	2009/ 2008	2010/ 2008	2011/ 2008	2012/ 2008
Mérleg-főösszeg	1,00	1,21	1,41	1,62	1,77	1,00	1,04	1,18	1,43	1,54	1,00	1,03	1,15	1,40	1,52
Saját tőke	1,00	1,29	1,48	1,81	2,05	1,00	0,95	1,01	1,11	1,14	1,00	0,92	0,97	1,05	1,05
Értékesítés nettó árbev.	1,00	0,95	1,27	1,57	1,74	1,00	0,95	1,12	1,32	1,34	1,00	0,94	1,08	1,27	1,25
Egyéb bevételek	1,00	0,94	0,83	0,85	1,09	1,00	0,78	0,24	1,01	1,13	1,00	0,74	0,10	1,04	1,13
Anyagjellegű ráfordítások	1,00	0,97	1,28	1,60	1,76	1,00	0,95	1,00	1,35	1,36	1,00	0,94	0,94	1,29	1,28
Személyi jell. ráfordítások	1,00	1,01	1,12	1,51	1,80	1,00	0,98	1,08	1,14	1,07	1,00	0,98	1,07	1,09	0,98
Értécsökkenési leírás	1,00	1,03	1,45	1,72	1,99	1,00	1,01	1,21	1,40	1,41	1,00	1,01	1,16	1,32	1,27
Egyéb ráfordítások	1,00	0,75	0,80	0,81	0,99	1,00	0,67	1,00	1,12	1,03	1,00	0,64	1,06	1,21	1,04
Üzemi eredmény	1,00	1,22	1,14	1,58	1,50	1,00	0,73	0,83	1,34	1,56	1,00	0,57	0,72	1,27	1,58
Adózás előtti eredmény	1,00	1,09	0,99	1,47	1,72	1,00	-0,17	0,38	0,45	0,80	1,00	-0,29	0,32	0,35	0,71
TAO (adófiz. kötelezettség)	1,00	0,99	0,64	0,72	0,62	1,00	0,40	0,34	0,23	0,30	1,00	0,38	0,34	0,21	0,29
Adózott eredmény	1,00	1,10	1,04	1,57	1,86	1,00	-0,46	0,40	0,57	1,05	1,00	-0,67	0,31	0,43	0,94
Osztalék	1,00	0,00	0,00	4,33	2,83	1,00	-4,46	-4,47	-11,23	-8,05	1,00	-3,68	-3,70	-8,52	-6,16
Mérleg sz. eredmény	1,00	1,17	1,10	1,42	1,98	1,00	-0,54	0,25	0,26	0,78	1,00	-0,74	0,15	0,12	0,64

Elmondható, hogy így még nagyobb lett a csoport üzemi vesztesége (4. táblázat).

4. táblázat: *2008–2012 átlag üzemi eredményének, nyereségének és veszteségének a csoportokra és egy vállalkozásra eső értéke*

M.e.: M Ft

	Összes magán	"nagy" magán	"kis" magán	átlag összes m	átlag "nagy" m	átlag "kis" m
Üzemi eredmény	1 284	368	916	0,7	17,5	0,5
Nyereség	2 669	368	2 301	1,5	17,5	1,3
Veszteség	-1 385	0	-1 385	-0,8	0,0	-0,8

4. Összefoglalás

A magán erdészeti vállalkozások számviteli beszámolóinak adatait dolgoztuk fel, hogy pénzügyi információkhoz jussunk a szektor helyzetéről és teljesítményéről.

A közel kétezer magán erdészeti társas vállalkozás összesített kapacitása és forgalma jelentős, de növekedése elmarad a lehetőségektől, különösen a jövedelmezőséget rontja a veszteséges cégek nagy száma.

A vállalkozásokból kiemeltük a nagyokat (21 db) és részletesebben vizsgáltuk őket, és még ezeket is három elkülönülő nagyságcsoportha rendeztük.

A megmaradó kis „kényszer” vállalkozások teljesítménye alacsony, vesztesége magas.

A magán erdészeti vállalkozások végzik az erdészeti munkák meghatározó hányadát, így vizsgálatuk folytatandó, támogatásuk növelendő.

Felhasznált irodalom

- Lett B. – Stark M. – Horváth S. (2015): Amit a számok (a számvitel) mutatnak az erdőgazdasági vállalkozások gazdasági helyzetéről és teljesítményéről, NymE Kiadó, Sopron. (Megjelenés alatt)
- Lett B. – Stark M. – Horváth S. – Irmes M. (2015): Amit a számok mutatnak az állami erdőgazdaságok gazdálkodásáról 2007–2013, NymE Kiadó, Sopron. 76 p. (Megjelenés alatt)
- Nagy I. (2015): Az erdőgazdálkodás pénzügyi értékelése, az üzemirányítási költségek elszámolása, In: Praktikumok az erdészeti és vadászati igazságügyi szakértésben, NAIK-ERTI
- Tóth J. (2014): Magán erdőgazdálkodók a számok tükrében – 2013. FATÁJ online (2014.07.05.), URL: http://www.fataj.hu/2014/07/039/201407039_Erdogazdalkodok2013_magantop30.php

1. melléklet: Nagy magán erdészeti vállalkozások

1. Hepik Bt;	2. Gledicia Kft;
3. Robusta Kft;	4. Nyárfás Erdőbirtokosság;
5. Erdőmester Szövetkezet;	6. Nanorb Kft.;
7. Monostor Erdő Bt;	8. Napkori Erdőgazdák Zrt;
9. Virágh Bt;	10. Ihartú 2000 Kft;
11. Mocz és társa Kft;	12. JBH Magánerdészet Kft;
13. Erdészeti Szaporítóanyag Termelő Kft;	14. Kerta Kft;
15. Jászkiséri EBT;	16. KNT Fakitermelő Kft;
17. N.Brendon Kft;	18. Erdészné Kft;
19. Fa-Tir Kft;	20. Forester Kft;
21. Erdőszöv Zrt	

